

הלכות הדרף היומי

מסכת שבועות

תוכן עניינים

- א. מנין לתלמיד שיושב לפני רבו ורואה זכות לעני וחוב לעשיר מנין שלא ישתוק תלמוד לומר מדבר שקר תרחק.....2
- ב. מנין לתלמיד שרואה את רבו שטועה בדין שלא יאמר אמתין לו עד שיגמרנו ואסתרנו ואבננו משלי כדי שיקרא הדין על שמי ת"ל מדבר שקר תרחק.....3
- ג. מנין לתלמיד שאמר לו רבו יודע אתה בי שאם נותנין לי מאה מנה איני מבדה מנה יש לי אצל פלוני ואין לי עליו אלא עד אחד ... שקורי קא משקר ורחמנא אמר לא תענה ברעך עד שקר.....3
- ד. דאמר ליה ודאי חד סהדא אית לי ותא אתה קום התם ולא תימא ולא מידי דהא לא מפקת מפומך שקרא אפי' הכי אסור משום שנאמר מדבר שקר תרחק.....5
- ה. מנין לנושה בחבירו מנה שלא יאמר אטעננו במאתים כדי שיודה לי במנה ויתחייב לי שבועה ואגלגל עליו שבועה ממקום אחר ... שלא יאמר אכפרנו בב"ד ואודה לו חוץ לבית דין כדי שלא אתחייב לו שבועה ולא יגלגל עלי שבועה ממקום אחר תלמוד לומר מדבר שקר תרחק.....5
- ו. מנין לשלשה שנושין מנה באחד שלא יהא אחד בעל דין ושנים עדים כדי שיוציאו מנה ויחלוקו ת"ל מדבר שקר תרחק.....6
- ז. מנין לשנים שבאו לדין אחד לבוש סמרטוטין ואחד לבוש איצטלית בת מאה מנה שאומרין לו לבוש כמותו או הלבשהו כמותך ת"ל מדבר שקר תרחק.....7
- ח. מנין לדיין שלא ישמע דברי בעל דין (חבירו) קודם שיבא בעל דין חבירו ת"ל מדבר שקר תרחק מנין לבעל דין שלא יטעים דבריו לדיין קודם שיבא בעל דין חבירו ת"ל מדבר שקר תרחק רב כהנא מתני מלא תשא לא תשיא.....8
- ט. ואשר לא טוב עשה בתוך עמיו ... זה הבא בהרשאה.....9
- י. זה הלוקח שדה שיש עליה עסיקין.....11
- יא. אינה נוהגת אלא בראוין להעיד כו' ... לאפוקי משחק בקוביא ... כל שכן מלך.....11
- יב. שבועת הפקדון נוהגת.....12
- יג. וחייבין על זדון השבועה ... בכולן נאמר בהן ונעלם וכאן לא נאמר בה ונעלם לחייב על המזיד כשונג ... באומר יודע אני ששבועה זו אסורה אבל איני יודע אם חייבין עליה קרבן אם לא ... ואין חייבין על שגגתה גרידתא.....12
- יד. שבועת העדות כיצד אמר לשנים בואו והעידוני שבועה שאין אנו יודעין לך עדות או שאמרו לו אין אנו יודעין לך עדות משביע אני עליכם ואמרו אמן הרי אלו חייבין.....13

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת שבועות

- טו. השביע עליהם חמש פעמים חוץ לב"ד ובאו לב"ד והודו פטורין כפרו חייבין על כל אחת ואחת.....14
- טז. השביע עליהן ה' פעמים בפני ב"ד וכפרו אינן חייבין אלא אחת ... הואיל ואינם יכולין לחזור ולהודות.....15
- יז. כפרו שניהן כאחד שניהן חייבין בזה אחר זה הראשון חייב והשני פטור.....15
- יח. כפר אחד והודה אחד הכופר חייב.....15
- יט. היו שתי כיתי עדים כפרה הראשונה ואח"כ כפרה השניה שתיהן חייבות מפני שהעדות יכולה להתקיים בשתיהן.....16
- כ. ראוהו שרץ אחריהן אמרו לו מה אתה רץ אחרינו שבועה שאין אנו יודעין לך עדות פטורין עד שישמעו מפיו.....16

דף לא.

א. מנין לתלמיד שיושב לפני רבו ורואה זכות לעני וחוב לעשיר מנין שלא ישתוק תלמוד לומר מדבר שקר תרחק

כבר התבאר במסכת סנהדרין דף ו: שתלמיד שהיה¹ יושב לפני רבו וראה זכות לעני וחובה לעשיר² והרב רוצה לחייב העני חייב ללמד עליו זכות, ואם שתק הרי זה עובר משום לא תגורו מפני איש ועל זה נאמר (שמות כג פסוק

¹ שו"ע ונו"ע חו"מ ט ז

² במ"ז חו"מ סי' ט סעי' ז כתב שנקט עשיר על דרך שפירש"י בפסוק שם בד"ה כקמון "שלא תאמר היאך אני פוגם בכבודו של עשיר זה בשביל דינר אזכנו עכשיו וכשיצא לחוץ אומר אני לו תן לו שאתה חייב לו" ואפשר שזהו כוונת התרגום יונתן בו עוזיאל שם "ולא תרחלון מן קדם עתיר ושולמן" דהיינו שלא תגורו מפני כבודו ויראתו של העשיר וכע"ז בחידושי אגדות למהרש"א שבועות לא ע"א ועיין בהעמק דבר עה"ת שם דפירש נמי פשטיה דקרא הכי וז"ל "ולפי הפשט לא תאגורו המשפט מלשמוע המענות ולחקור הדין. מפני איש שבא איש נכבד לידך ונדרש לקבל פניו ולהתרועע עמו: כי המשפט לאלהים הוא. וכבודו יתברך גדול מכבוד האיש:"

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

ז) מדבר שקר תרחק³. ו"א⁴ דלאו דוקא עני או עשיר אלא ה"ה בשניהם עניים או שניהם עשירים או אפילו רואה זכות לעשיר וחובה לעני והרב רוצה להיבן ולזכות העני, לא ישתוק. וי"א⁵ שאם רואה זכות לעשיר וחובה לעני יכול לשתוק.

ב. מנין לתלמיד שרואה את רבו שטועה בדין שלא יאמר אמתין לו עד שיגמרנו ואסתרנו ואבננו משלי כדי שיקרא הדין על שמי ת"ל מדבר שקר תרחק

תלמיד⁶ היושב לפני רבו ורואה שרבו טועה בדין אל יאמר אשתוק עד שיגמור הדין ואסתרנו ואחזור ואבננו כדי שיקרא על שמי, שזה גם כן הוא בכלל מדבר שקר תרחק, אלא קודם שיגמור הדין יאמר לו דרך כבוד, רבי כך וכך למדתני.

ג. מנין לתלמיד שאמר לו רבו יודע אתה בי שאם נותנין לי מאה מנה איני מבדה מנה יש לי אצל פלוני ואין לי עליו

³ בשו"ע שם לא נקט אלא מדבר שקר תרחק ועיין בתומים שם ס"ק ג שפירש דאם יודע שנעשה עול לעני ושותק מפני כבוד רבו או כבוד העשיר ודאי שהוא בכלל לא תגורו אבל אם חושב התלמיד שע"פ דין יש לפטור העני אבל ברור דאמת עם העשיר "דאיך יתבע העשיר משופע בנכסיו לרש אין כל, ולעומת זה רגיל העני לכפור כי למלא נפשו כי ירעב, ואם כן יחשוב אשתוק [א"ה וא"כ אינו מחמת יראתו מהעשיר אלא מצד סברתו דמסתמא האמת איתו] ולכך נאמר מדבר שקר תרחק כי אין אמת כאמתה של תורה כי שוא מחשבות בני אדם ויש עשיר מכחש חומס ויש עני מדקדק בשוה פרוטה מבלי לעשוק חבירו

⁴ בסמ"ע סק"ח וז"ל ה"ה כששניהם עניים או עשירים, וכתב מור"ש ז"ל דלרבותא נקט זכות לעני כו' דאף על גב דאיכא כבוד רבו וכבוד העשיר, עכ"ל ולפ"ז לא תגורו הכונה שלא ירא מכבוד רבו שהרי אם שני בעלי הדינים שוים אין ממי לירא וכ"ש אם המתחייב הוא העני

⁵ מ"ז שם בשם המהר"ל מפראג ואינו עובר משום ודל לא תהדר בריבו (ל"ת רעז ברמב"ם) דדל לא תהדר בריבו משמע להדרו נגד העשיר אסור כשהוא דיין אבל כשאינו דיין רק יושב לפני רבו יכול לשתוק ולא יפסיד לעני בדיבורו, אמנם צ"ע אמאי אין שייך כאן לא תגורו מפני איש מצד מורא רבו דהיינו שלא ירא מפני רבו אלא יגיד דין האמת ואפשר כיון שיוצא ע"י כך זכות לעני א"כ צריך לרחם עליו בדין ומטעם זה יכול לשתוק כיון שאינו מחמת מורא רבו

⁶ שו"ע ונו"כ שם ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת שבועות

אלא עד אחד ... שקורי קא משקר ורחמנא אמר לא תענה

ברעך עד שקר

המעיד עדות שקר⁷ עובר בלא תעשה⁸, שנאמר (שמות כ פסוק יג) לא תענה ברעך עד שקר, ולפיכך צריך אדם לדקדק מאד בעדותו כדי לא לעבור בלאו זה⁹

לפיכך אסור להעיד בדבר שאינו יודע בעצמו, אף על פי שאמר לו אדם שהוא יודע בו שאינו משקר לעולם. וכגון תלמיד¹⁰ שאמר לו רבו יודע אתה שאם נותנין לי כל ממון העולם איני משקר מנה יש לי אצל פלוני ויש לי עליו עד אחד לך והצטרף עמו, אם נצטרף הרי זה עד שקר.

י"א¹¹ שאין לאו זה אמור אלא בשני עדים אבל עד אחד שהעיד שקר אינו עובר בלאו זה¹² ואם הוא במקום שעד אחד נאמן לחייב ממון עובר בלאו זה. וי"א¹³ שגם עד אחד עובר בלאו זה.

⁷ ודוקא (ת"כ פרשה ויקרא י"ג) בבית דין אבל שלא בבית דין אינו אלא כמוציא שם רע בעלמא. וכ"כ ב שו"ת מהרש"ל סימן כח ד"ה ואם בא "אבל שלא בב"ד אינו עובר בלאו זה ומשום לא תענה ברעך עד שקר נמי אינו חייב אלא בב"ד"

⁸ סה"מ ל"ת רפה ספר מצוות קטן מצוה רלו יראים סי' קעח

⁹ עיין שו"ת שבות יעקב חלק ב סימן ו ד"ה תשובה אשיב

¹⁰ רמב"ם הלכות עדות פרק יז הלכה ה

¹¹ יראים שם ועיין תועפות ראם אמנם לכאורה בשו"ת הרמ"א סימן צא ד"ה גם דברי ס"ל דגם בעד אחד לוקה וז"ל "גם דברי העד הרשע שהחזיף פניו לשקר במלתא המפורסמת ואמר ששוטר הוליד המגרש לגמ, הנה מפורסם דינו שראוי להלקותו מאחר שעבר על לא תענה וק"ו ממה שאמרו טוביא חטא וזיגוד מנגיד (פסחים קיג, ב: מכות יא, א.) כ"ש במקום שמשקר כאשר מעידים כל העדים שבאו בקונטרס, והיו כולם באותו מעמד של נתינת הגמ" אמנם אפשר שכוונתו ללקות מלקות דרבנן כמעשה דטוביה ומשום שהוציא לעז ועיין בח"ח שם שהביא מחלוקת ראשונים אם שם כמעשה דטוביא היה מלקות דאורייתא או דרבנן ועיין שו"ת חו"י

¹² וכ"כ בים של שלמה בבא קמא פרק ח סימן מח "ודין מלקות לא ילפינן מטוביא חטא וזיגוד מנגיד (פסחים קי"ג ע"ב). שרב פפא לא מנגיד ליה על שהוציא שם רע, כי אמת היה הדבר. אלא שהעיד בב"ד ביחודי. ומשום לא יקום עד אחד וגו' (דברים י"ט, ט"ו), אבל שלא בפני ב"ד אינו עובר על לאו זה, ומשום לא תענה ברעך עד שקר נמי לא, דאינו אלא בב"ד. אלא שהמלקות קנסא הוא, כדפירש רש"י בפרק קמא דקידושין (כ"ח ע"א ד"ה סופג) גבי ממזר. וניהא ליה יותר מנידוי. וכן פירש התו' (שם ד"ה הקורא) שהוא קנסא, שהוציא שם רע על חברו, שעובר בלאו דלא יבא ממזר. לפיכך סופג את הארבעים, כדין עובר לאו. ועובר גם כן בלאו דלא תונו וגומר, ואם כן על כל הא דלעיל דינו במלקות, כמו ממזר"

¹³ מנחת חינוך לו אות ג וז"ל "ובלאו הזה אין חילוק בין שני עדים, או עד אחד לשבועה, או לאיסור והיתר שעד אחד נאמן, או לעדות אשה וסוטה ועגלה ערופה שעד אחד נאמן מן התורה, עיין ש"ס [סוטה ל"א ע"א, מ"ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

מי שהעידו לו¹⁴ אנשים רבים וגדולים בחכמה וביראה שהם אומרים שראו פלוני שעבר עבירה פלונית, או שלוח מפלוני, אע"פ שהוא מאמין הדבר בלבו כאילו ראהו לא יעיד עד שיראה הדבר בעיניו או יודה לו הלוח מפיו ויאמר לו היה עלי עד שפלוני הלוח לי מנה, שנאמר והוא עד או ראה או ידע, ואין לך עדות שמתקיימת בראייה או בידיעה אלא עדות ממון, וכל המעיד מפני אחרים הרי זה עד שקר ועובר בלא תעשה שנאמר לא תענה ברעך עד שקר.

ד. דאמר ליה ודאי חד סהדא אית לי ותא אתה קום התם ולא תימא ולא מידי דהא לא מפקת מפומך שקרא אפי' הכי אסור משום שנאמר מדבר שקר תרחק

כבר התבאר שצריך אדם לדקדק מאד בעדותו כדי לא לעבור בלאו לא תענה ברעך עד שקר ואפילו¹⁵ אמר לו רבו שמאמין לו בא ועמוד עם עד אחד שיש לי ולא תעיד, רק שיפחד בעל חובי ויסבור שיש לי שני עדים ויודה לי, לא ישמע לו.

וכן אסור לו לעד לעשות איזו פעולה שהיא שמביאה את מי שכנגדו לטעות שיש עדות נגדו, ולהתפשר מתוך כך עם בעל דינו אלא כל איש מישראל חייב להעיד עדות אמת בדברים ברורים ומוחלטים ולא בדברים שמשתמעים לתרי אנפי, כדכתיב: לא תענה ברעך עד שקר ונאמר (שם כג פסוק ז) מדבר שקר תרחק.

ה. מנין לנושה בחבירו מנה שלא יאמר אטעננו במאתים כדי שיודה לי במנה ויתחייב לי שבועה ואגלגל עליו שבועה ממקום אחר ... שלא יאמר אנפרנו בב"ד ואודה לו חוץ

ע"א [ור"מ הל' עדות [פ"ה ה"ב], גם עדות אשה שמת בעלה יש דעות שער אחד נאמן מן התורה, ויש סוברים דעד אחד נאמן מדרבנן, עכ"פ בכל גווני דמועילה עדותו והעיד שקר, בודאי עובר בלאו הזה "

¹⁴ רמב"ם שספ"ז ה"א

¹⁵ רמ"א חו"מ סי' כח סעי' א שו"ת משפטי עוזיאל כרך ד - חו"מ סימן יג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת שבועות

לבית דין כדי שלא אתחייב לו שבועה ולא יגלגל עלי שבועה ממקום אחר תלמוד לומר מדבר שקר תרחק

אסור לאדם¹⁶ לטעון טענת שקר כדי לעות הדין או כדי לעכבו¹⁷, כיצד היה נושה בחבירו מנה לא יטעננו מאתים כדי שיודה במנה ויתחייב שבועה.

היה נושה מנה וטעננו מאתים, לא יאמר אכפור הכל בבית דין ואודה לו במנה ביני לבינו כדי שלא אתחייב לו שבועה.

ו. מנין לשלשה שנושין מנה באחד שלא יהא אחד בעל דין ושנים עדים כדי שיוציאו מנה ויחלוקו ת"ל מדבר שקר תרחק

¹⁶ רמב"ם הלכות טוען ונטען פרק טז הלכה ט

¹⁷ בש"ך עה ס"ק א כתב ולא ידעתי למה לא הזכירו הטור והמחבר בשום מקום דינים אלו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

אסור להוציא שקר מפיו כדי לגבות חובו¹⁸, לפיכך היו שלשה¹⁹ נושין מנה מנה²⁰ באחד וכפר בהן, לא יהיה אחד תובע ושנים מעידים וכשיוציאו ממנו יחלוקו, ועל דברים אלו וכיוצא בהן הזהיר הכתוב ואמר מדבר שקר תרחק.

ז. מנין לשנים שבאו לדין אחד לבוש סמרטוטין ואחד לבוש

איצטלית בת מאה מנה שאומרין לו לבוש כמותו או

הלבישהו כמותך ת"ל מדבר שקר תרחק

¹⁸ ש"ך סימן עה סק"א עפ"י דברי הגמרא (שבועות דף לא), שלשה שנושים באחד וכפר בהם, אבל טענת איני יודע מותר לומר כדי להנצל מתביעת שקר, ועי' שו"ע הרב הלכות הלואה סעיף כח, ובפת"ש ריש סימן עה. ועי' שו"ת הרשב"א ח"ג סימן פא. ועיין פתחי חושן חלק א פרק ו הערה ה שכתב ראיתי בספר ניב שפתים שכתב שלא אסרו לשקר כדי להוציא ממון שלו כי אם בב"ד, אבל שלא בב"ד מותר, עיין שם שהוכיח כן מכמה מקומות שהתירו לשקר, ולכאורה כן משמע בשו"ת מהריב"ל ח"ג סימן מח שמצדד להתיר להעיד שקר בפני ערכאות כדי להוציא ממון השייך לו עפ"י האמת, וכ"כ בדברי גאונים כלל נב סימן יב בשם זכור לאברהם (ואפשר דאיירי לאחר רשות ב"ד), וכן מצינו בריש פ' האומנין גבי פועל שחזר בדבר האבוד שמותר להטעותו ולומר לו אתן לך ד' ואינו נותן אלא ב' (ואפשר דהתם הוי כאילו נותן לו אלא שמנכה הפסדו), וכן מצינו בהא דר' יהודה ור' יוסי (יומא דף פג ע"ב) שאמרו לאשת האכסנאי בשם בעלה לתת להם המעות, וגם בשו"ת חוט המשולש (להגר"ח מוולאזין) סימן טו מצדד לומר כן מהא דהפקעת הלואה עכו"ם מותרת ולא חששו לאיסור שקר, אלא שלבסוף נראה שלא החליט כן, וסובר שכל הפקעת ממון ע"י שקר אסור, ובפרט לשיטת הרמב"ם שהפקעת הלואה אסור מדאורייתא, ה"ה כל הפקעת ממון ע"י שקר הוי כגניבה וגזילה ממש, עיין שם, ואפשר שאף לדבריו היינו דוקא כממון שאינו שלו, אבל לגבות ממון שלו ע"י שקר אפשר שמותר, מיהו אם נאמר שהפקעת ממון ע"י שקר הוי כגניבה, שוב הו"ל כגונב את שלו (ועוד יש לעיין אם יש בזה עכ"פ משום גניבת דעת, ומדברי שו"ע הרב בה' גזילה משמע שאין בזה משום גניבת דעת, שמתיר שם לגנוב את שלו מעכו"ם, והרי גניבת דעת אסור בעכו"ם). אמנם בתרוה"ד סימן שו משמע שמפרש הדין דשבועות אף שלא בפני ב"ד, ואפשר שבחוב הלואה איכא גם משום לא תבא אל ביתו, דומיא דתפיסה. אמנם לדברי הבית אפרים שבדרך ערמה אינו עובר, פשוט שגם בזה אינו עובר, וצ"ע.

¹⁹ רמב"ם שם הלכה י

²⁰ (כ"ה בספרי הרמב"ם הישנים שני פעמים מנה) נ"ב וכ"ה בבב"ג ה' דינים (שני פעמים תיבת מנה) ונראה דהכי פירושו דכל אחד מהן הלוח לו מנה וכל אחד יודע מנה שלו ומשל חבירו אינו יודע והלוח כופר בכולם ויעידו ב' מהם שהוא חייב מנה ואף שכל אחד יודע בוודאי שהוא חייב מנה עכ"פ ויוציאו מנה ויחלוקו. ע"ז נאמר מדבר שקר תרחק דאף שכל אחד יודע שהלוח חייב עכ"פ מנה מ"מ זה אינו יודע שהוא חייב לחבירו וא"כ כשהוא מעיד שהוא חייב לחבירו מנה הוא שקר. וע' באלפס שבועות שם. [וגירסא הישנה באלפס שם כדי שיוציאו מנה מנה לכל א' וא' מנה ויחלוקו. נראה לפרש שיהיו גומלין היום זה ומחר זה והיינו שהוא חייב מנה מנה לכל אחד. ויתבענו היום זה וביום אחר יתבענו חבירו ויהיו השנים עדים אך המפרשים הגיהו שם באלפס. בן אריה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת שבועות

כבר התבאר לעיל דף ל. שמצות עשה²¹ לשפוט השופט בצדק שנאמר (ויקרא יט פסוק טו) בְּצֶדֶק תִּשְׁפֹּט עַמִּיתְךָ, אי זהו צדק המשפט זו השויית שני בעלי דינין בכל דבר, לפיכך אם היה אחד מהם מלובש בגדים יקרים²² והשני מלובש בגדים בזויים, אומרים למכובד: או הלבישהו כמותך, או לבוש כמוהו. שלא יסתמו דבריו שיחשוב שאנו נושאים לך פנים בשביל בגדיך²³. ואין בידינו להעמיד משפט הדרף על תלו, אבל נאמר לו אל תירא בהתהלךך בבגדים פחותים כי הדין יקוב את ההר²⁴ ולא יהיו ב"ד נושאים פנים לשום אדם.

אולם כשאינם בזויים אף שאינם יקרים כמו מלבושי השני אין קפידא בכך²⁵.

ח. מנין לדיין שלא ישמע דברי בעל דין (חבירו) קודם שיבא בעל דין חבירו ת"ל מדבר שקר תרחק מנין לבעל דין שלא יטעים דבריו לדיין קודם שיבא בעל דין חבירו ת"ל מדבר שקר תרחק רב כהנא מתני מלא תשא לא תשיא

כבר התבאר במסכת סנהדרין דף ז: אסור לדיין²⁶ לשמוע דברי בעל דין האחד שלא בפני בעל דין חבירו. ואפילו דבר אחד אסור שנאמר שמוע בין אחיכם. וכל השומע מאחד עובר בלא תעשה שנאמר (שמות כג פסוק א) לא תשא שמע שוא.

וכן בעל דין מוזהר שלא ישמיע דבריו לדיין קודם שיבוא בעל דין חבירו וגם על זה וכיוצא בו נאמר (שם פסוק ז) מְדַבֵּר שֶׁקֶר תִּרְחֶק. ודוקא שיודע הדיין

²¹ רמב"ם הלכות סנהדרין פרק כא הלכה א

²² כתב בראב"ן דף קמ"ז ע"ב [ח"ג סי' כ"ג, שבועות ד"ה שבועת ביטוי] וז"ל, והאידנא לא נהיגי הכי, ונ"ל דוקא איצטלא של ק' מנה, אבל האידנא דלא מלובשים בכך מלבושים לא היישיגן להטייה, עכ"ל. ש"ך שם ב ועיין קצוה"ח א

²³ לבוש שם

²⁴ סמ"ע ב באה"ג ד

²⁵ סמ"ע שם ב

²⁶ רמב"ם סנהדרין פכ"א ה"ז, שו"ע חו"מ סי' יז סעי' ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת שבועות

שיהיה דיין בדבר, אבל אם שמע טענת האחד ואחר כך נתרצה השני לדון לפניו, מותר להיות דיין בדבר.

ולא יכתוב²⁷ שום חכם פסק לאחד מבעלי הדין בדרך א"כ, דהיינו שכותב אם על פי מה שאמר בעל דין זה הדין כן, או שיכתוב לו דעתו בלא פסק, כל זמן שלא שמע דברי שניהם, שמא מתוך דבריו ילמדו לשקר, גם משום שאח"כ יטעון השני בדרך אחר ויצטרך לכתוב להיפך, ואיכא זילותא לחכם. וכן הבעל דין מוזהר על כך.

ותלמיד שיש לו²⁸ דין לפני רבו, לא יקדים לבא קודם בעל דינו, שלא יהא נראה כמקדים כדי לסדר טענותיו שלא בפני הבירו. ואם יש לו עת קבוע לבא ללמוד לפניו, ובא בעת ההיא, מותר.

ט. ואשר לא טוב עשה בתוך עמיו ... זה הנא בהרשאה

כתיב (יהזקאל יח פסוק יח) וְאֲשֶׁר לֹא טוֹב עָשָׂה בְּתוֹךְ עַמּוֹ דְרִשׁוּ חֲזוּל זֶה הֵנָּה בְּהִרְשָׂאָה לְתַבּוּעַ עֲבוּר הַבִּירוֹ²⁹.

אולם כשמקבל תשלום, מותר לבא בהרשאה כדי ליהנות מן השכר³⁰. ומשום כך יכול למנות טוען או עורך דין במקומו³¹. וכתב בתומים³² "הנה פה בקהלתנו נוהגים להיות מורשה לתובע ונתבע, ולפעמים אין התובע ונתבע עומד לפני בית דין כלל, אבל בהגיע הדבר לידי הכחשה נוהגים מבלי לסמוך אמורשה, וצריך בע"ד להיות עומד בבית דין, ויקום בפניו כחשו, ומנהג יפה הוא".

²⁷ שם

²⁸ שם

²⁹ שו"י ונו"כ חו"מ קכג טו

³⁰ באר היטב שם כד

³¹ ועיין כתב עת: תורה שבעל פה כב, סד – פ מעמד עורכי הדין בהלכה מהרב שאר – ישוב כהן האריך בזה ובצורך למנות טוענים רשמיים ולהשוות בעלי הדינים בזה.

³² קכד א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת שבועות

אולם גם כשאינו מקבל שכר, במה דברים אמורים כשהנתבע והתובע בעיר אחת, אבל אם הנתבע בעיר אחת והתובע בעיר אחרת הרי זה עושה מצוה³³, שאין לך מציל ממון חבירו גדול מזה, שאם אי אתה אומר כך כל אחד יטול ממון חבירו וילך למדינת הים.

ויש אומרים³⁴ שאין חילוק בין אם היה עמו בעיר או לא, אלא שכל זמן שהמורשה הוא אלם ובעל טענות מתעבר על ריב לא לו זהו וְאֶשֶׁר לֹא טוֹב עֲשֵׂה, וכן אם המלוה אינו רוצה לדון עם הלוה מחמת שהלוה הוא אלם ובעל טענות ואינו רוצה לריב עמו א"כ מורשה זה וְאֶשֶׁר לֹא טוֹב עֲשֵׂה שמתעבר על ריב לא לו ומה לו בזה יתבענו המלוה בעצמו³⁵, אבל אם עושה כדי להציל עשוק מיד עושקו מצוה קעבד.

וי"א³⁶ אדרבא בזה יפה עושה מורשה דאינו גר מפני איש, ואם זה התובע יש לו מורך לבב ונפסד על ידי כן, והוא המורשה אזור חילים לקום נגדו ולא יחת מפני איש וכושל יקימון מילו, תבוא עליו ברכה³⁷ רק שלא ישקר בטענותיו³⁸.

יש אומרים שאין אדם יכול לעשות מורשה שלא בפני המורשה, כלומר³⁹ שלא יקנה המרשה בפני עדים בקנין סודר שלא בפני המורשה, ויאמר הריני מקנה ומרשה לפלוני על חובי להוציא מיד פלוני, דאין העדים קונין לו שלא מדעתו דבר כזה שיש לו בו חובה, דחוב הוא למורשה שאומרים עליו וְאֶשֶׁר לֹא טוֹב עֲשֵׂה וגו' ואין חבין לאדם שלא מדעתו, לכן אם נתרצה אחר כך י"א⁴⁰ שאינו כלום. כיון דהקנין לא חל מעיקרא.

³³ כתב המרדכי פרק המפקיד [ב"מ סי' רע"ו – רע"ז] דהמורשה אסור למעון שקר ואפילו הבעל דבר בעצמו אסור לשקר [ועיין לעיל סימן י"ב סעיף ו'], והא דאפטרופוס מותר, משום דאם היה אביהם קיים היה טוען כן. סמ"ע שם כב

³⁴ רמ"א שם כדעת התוס'

³⁵ עיין ש"ך שכתב ששני הביאורים אמת שכל שאינו בא מכח שרוצה להציל העשוק הרי לא טוב עשה

³⁶ תומים שם יד שהשהיג בזה על הש"ך

³⁷ וכמה שקדו חז"ל לשבר מתלעות האלמים וזרוע רמה, עד שהכריחו להביא עדות מה שכנגדו (עי' סי' כח ס"ה), ואיך לא נשקוד שהמורשה יקום בחריקאו של איש נעזב, אף גם הא מבואר בפסקי תוספות למסכת שבועות להדיא

³⁸ אלא לרב טענותיו יתרצה הנתבע על כרחו לפשר, דבר כי יהיה נלאה נשוא דברי ריבות שלו וטרחא דבית דין, וגם העדים אפשר דיגורו ממנו כעובדא דמרי בר איסק (ב"מ ל"ב ב). ועיין תרומת הדשן סימן ש"ו, וים של שלמה לבבא קמא פרק ד' דין י"ח, אם יכול אדם להרבות בתואנה ועלילות כדי לכוף חבירו לפשר, ועיין שם דבטענה שיש בו ממש מותר, ודברי רמ"א פה עיקר. תומים שם

³⁹ סמ"ע כב

⁴⁰ רמ"א שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

וי"א⁴¹ שקבלו קנאו שגלה דעתו למפרע. וי"א⁴² שבמקום שמציל העשוק מיד עושקו דמצוה קעביד וודאי יכול לעשות מורשה שלא בפניו.

י. זה הלוקח שדה שיש עליה עסיקין

אסור למוכר⁴³ למכור לחבירו קרקע או מטלטלין שיש בה עסיקין כלומר עוררין, ויש בה דין עד שיודיעו⁴⁴, שאע"פ שהאחריות עליו, אין אדם רוצה שיתן מעותיו ויורד לדין ויהיה נתבע מאחרים⁴⁵.

יא. אינה נוהגת אלא בראוין להעיד נו' ... לאפוקי משחק בקוביא ... כל שכן מלך

⁴¹ לבוש שם. וצריכין ליתן טעם לדברי מור"ם, למה השמיט מסקנת המרדכי דנראה ממנו דס"ל דלכל הפחות אם נתרצה אח"כ דשרי. ובעיר שושן [סעיף ט"ז] כתב מסקנא זו לחוד, דכתב, ולכן אם נתרצה אח"כ בדבר וקיבלו קנאו שגילה דעתו למפרע, עכ"ל. ונראה דדעת מור"ם [להכריע כדברי ר"י בר קלונימוס דמסתבר טעמיה, משום דאף אם מצוה קעביד, מ"מ על הרוב אין אדם מתרצה להיות מורשה ולהכניס ראשו בריב לא לו ולפעמים קוראין עליו ואשר לא טוב עשה, משום הכי ס"ל דאף אם נתרצה אח"כ אין אומרים דאינלאי מילתא למפרע, כיון דאין דרך העולם להתרצות בזה, ואין לנו אלא מהריצוי ואילך לא למפרע ומתחילה לא חל הקנין, ודלא כעיר שושן. סמ"ע שם כג ש"ך שם לג

⁴³ רמב"ם הלכות מכירה פרק יט הלכה א

⁴⁴ דינו של הרב ז"ל פשוט הוא בטעם שלא יהיה זה פחות משאר האונאות שהן אסורות וה"ז כמום, ובפ' שבועות העדות (דף ל"א) אמרינן ואשר לא טוב עשה בתוך עמיו זה הלוקח שדה שיש עליו עסיקין וכיון שהלוקח לא טוב עשה נראה שאסור למכור למכור אותם בסתם ולא יודיעו. מ"מ שם ראינו זו יש לגמגם בה, דהתם דף ל"א [ע"א] איפליגו רב ושמואל, דרב אמר ואשר לא טוב עשה בתוך עמיו זה הבא בהרשאה, ושמואל אמר זה הלוקח שדה שיש עליה עסיקין ע"כ, וידוע דבאיסורי הלכתא כרב לגבי שמואל, וכן פסק רבינו פ"ג דשלוחין ה"ה, וכיון דרבינו לא פסק כשמואל איך למד ממנה. וכן הקשה הרב ב"ח ז"ל, ובהכרח צריך לומר לדעת הרה"מ, דעיקר דין זה מטעם הונאה ונגיבת דעת הוא כמו שהקדים הרה"מ ז"ל, אלא דאנב הביא לו סניף אחר מההיא דשמואל אף שאינה הלכה. מעשה רקח שם

⁴⁵ ועיין קצוה"ח רכה א שמשמע דהוי מום ובטל בזה המקח וצ"ע דלשון הרמב"ם משמע שאינו אלא אסור, אולם אפשר שהא גופא טעם האיסור שכיון שאינו רוצה בקנייה יהיה מקח טעות וא"כ נמצא שקיבל מעותיו שלא כדין.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת שבועות

כבר התבאר לעיל דף ל. שאם תבע בעל הממון עדיו להעיד והיו⁴⁶ עדיו או אחד מהן פסול או קרוב ואפילו מפסולי עדות של דבריהם⁴⁷, או שהיה המלך אחד מעדיו שאינו ראוי להעיד⁴⁸, וכפרו, ונשבעו, פטורין משבועת העדות, שאילו העידו לא היו מחייבין בעדותן ממון, ואינו עובר אלא כשיש לבע"ד תועלת בעדותו⁴⁹.

דף לא:

י. שבועת הפקדון נוהגת

יתבאר במקומו להלן דף לו: בעזה"ת

ג. וחייבין על זדון השבועה ... בכולן נאמר בהן ונעלם וכאן לא נאמר בה ונעלם לחייב על המזיד כשוגג ... באומר יודע אני ששבועה זו אסורה אבל איני יודע אם חייבין עליה קרבן אם לא ... ואין חייבין על שגגתה גרידתא

⁴⁶ רמב"ם שם פרק י הלכה א

⁴⁷ בגמ' (דף ל"א) לאפוקי מאי אמר רב פפא לאפוקי מלך ורב אחא בר יעקב אמר לאפוקי משחק בקוביא מ"ד משחק בקוביא כל שכן מלך ומ"ד מלך אבל משחק בקוביא מדאורייתא מחזא חזי ורבנן הוא דפסלוהו ופסק רבינו כרב אחא בר יעקב משום דבתרא הוא

⁴⁸ ואע"ג שפסק רבינו הלכות סנהדרין פרק ב הלכה ה והלכות מלכים פרק ג הלכה ז שמלכי בית דוד אף על פי שאין מושיבין אותם בסנהדרין, יושבין ודנים הם את העם, ודנים אותם אם יש עליהן דין, ומעידין עליהן. ודינם ככהן גדול, שבכל דיני ממונות שוה להדיום. אבל כיון שפסק שם הלכה ט ועיין ערוך השולחן העתיד הלכות כלי המקדש סימן כד סעיף יד שאם היה יודע איזה עדות אינו חייב להעיד ואפילו בב"ד הגדול, שאין זה מכבודו שיעמוד לפני ב"ד ושילך ויעיד להכי אין שייך בו שבועת העדות ומש"כ שאינו ראוי מילתא דשויא בכולא כתב שהרי מלכי ישראל אינם ראויים להעיד כלל. עיין מעשה רקח

⁴⁹ שו"ע שם, ופירש הסמ"ע לאפוקי כשלא ראה אלא שוה הודה בפניהם שחייב לו, שיכול למעון שהודה כדי שלא להשביע את עצמו, ועיי"ש בדין חיוב שבועה כשמוען טענת השטאה, ולכאורה צ"ע וכי עד זה צריך לחשוב טענותיו של הבע"ד שכנגד, והרי גם כשהוא בטוח בעדותו יתכן כמה סיבות שהב"ד לא יפסקו עפ"י עדותו, וא"כ לעולם יפטר מלהעיד, ולכאורה גם בקרוב או פסול עליו לבא לב"ד כדי להעיד, והב"ד יבררו אם הוא כשר או פסול, וכן יבררו אם יש תועלת בעדותו או לו, וצ"ע. פתחי חושן חלק י פרק א הערה ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת שבועות

כבר התבאר לעיל דף ל. שחייבין על⁵⁰ שבועה זו קרבן עולה ויורד בין שהיו מזידין בין שהיו שונגים שנאמר (שם) וְנִפְשׁ כִּי תִהְיֶינָה וְשִׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים וְהוּא עַד אוֹ רָאָה אוֹ יָדַע אִם לֹא יִגִּיד וְנִשָּׂא עֹנֹו וְלֹא נֹאמַר בֵּה וְנַעֲלַם לַחַיִּיב עַל הַזְרוֹן כְּשִׁנְגָה.

כיצד שנגת שבועת העדות⁵¹, כגון שנעלם ממנו שחייבין עליה קרבן, וידע ששבועה זו אסורה ושהיא שקר. וזרונה שידע שחייבין עליה קרבן, אבל אם לא ידע שהיא אסורה⁵² או ששכחו העדות ונשבעו, ואח"כ נודע להם שהן יודעין לו עדות ושנשבעו על שקר הרי אלו אנוסין ופטורין אף⁵³ מן הקרבן.

י. שבועת העדות כיצד אמר לשנים בואו והעידוני שבועה שאין אנו יודעין לך עדות או שאמרו לו אין אנו יודעין לך עדות משביע אני עליכם ואמרו אמן הרי אלו חייבין

כבר התבאר לעיל דף ל. שבועת העדות כיצד⁵⁴, העדים שידעו עדות ממוז⁵⁵, ותבעם בעל העדות להעיד לו וכפרו בעדותן ולא העידו, ונשבעו שאינן יודעין לו עדות זו, היא נקראת שבועת העדות.

⁵⁰ רמב"ם שם פרק א הלכה יב

⁵¹ שם הלכה יג

⁵² ואינו מחוור דלא ממעטינן מהאדם בשבועה פרט לאנוס אלא אכל ושכח ונשבע שלא אכל ... אבל טועה באיסור דסבור מותר זה אינו אונס אפילו בשבועה אלא חייב כמו שהוא חייב בכל שאר איסורין שבתורה, כדתניא לעיל גבי תינוק שנשבה בין הגוים וחייב על הדם אחת ועל החלב אחת ועל עבודה זרה אחת, וכן כשהיתה עיקרה של שבת שכוחה ממנו, וכל שכן אם הכיר ולבסוף שכח שהוא חייב לכולי עלמא. רשב"א שבת סט. ד"ה הכל מודים

⁵³ זה הלשון קשה להולמו והלא אין בשבועת העדות זולת קרבן והיכי שייך למימר באונס ידיה פטור אף מן הקרבן. ויש ליישב דשבועת העדות אית בה תרתין לריעותא חוטא ולא לו דכתיב אם. לא יגיד ונשא עונו ואיכא נמי עונש השבועה המביאה לידי קרבן. לפיכך כתב ז"ל אף מקרבן לא מיבעיא נשיאות עון דליכא כיון דאנוסים הם אלא אפי' מקרבן פטורים דסד"א היכא דשכח העדות ויודע שאסור לכבוש העדות ולישבע עליו ושמביאין קרבן על שבועה זו ליהוי כשנגת או בזרון העדות וליחייב קרבן קמ"ל דאנוס גמור הוא כיון ששכח העדות ופטור אף מן הקרבן. רדב"ז שם

⁵⁴ רמב"ם הלכות שבועות פרק א הלכה יב שו"ע ונו"כ חו"מ כח א

⁵⁵ לאפוקי משביע עדי קנס ועדי קרקע כאשר כתב ז"ל פרק תשיעי

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת שבועות

לפיכך התובע⁵⁶ עדין להעיד לו עדות שיתחייב הנתבע בעדותן לבדה ליתן לתובע זה ממון המטלטל, וכפרו בעדותן ונשבעו, בין שנשבעו בבית דין בין שנשבעו חוץ לבית דין בכל מקום הויה שבועה כיון שנשבע מפי עצמו, והרי אלו חייבין משום שבועת העדות, שהרי הפסידוהו ממון בכפירתם.

וכן אם השביעם התובע וכפרו בו אף על פי שלא נשבעו הן ולא ענו אמן אחר שבועתו כיון שכפרו הרי אלו חייבין, אולם כשלא ענו אמן הוא דוקא שישביעם בבית דין וכפרו ולא ישבעו⁵⁷.

ובכל מקרה בין נשבעו מעצמן בין השביעם הוא, אין העדים חייבין⁵⁸ בשבועת העדות עד שיכפרו בעדותן בבית דין, בין שנשבעו או השביען בבית דין בין שנשבעו או השביען חוץ לבית דין, והכפירה בבית דין בלבה, שנאמר (שם) אִם לֹא יִגִּיד וְנִשְׁאָא עֲוֹנוּ מִקּוֹם שִׁיגִיד וְיֹעִיל הוּא שֶׁאִם לֹא יִגִּיד שֶׁם יִתְחַיֵּב.

טו. השביע עליהם חמש פעמים חוץ לב"ד ובאו לב"ד והודו

פטורין כפרו חייבין על כל אחת ואחת

התובע את העדים⁵⁹ להעיד לו וכפרו, והשביען וענו אמן, והשביען ארבע וחמש פעמים והן עונין אחר כל שבועה ושבועה חוץ לבית דין, וכשבאו לבית דין הודו והעידו הרי אלו פטורין משבועת העדות⁶⁰, שאין כפירה אלא בב"ד, ואם באו לבית דין ועמדו בכפירתן חייבין על כל אחת ואחת מאותן השבועות שחוץ לבית דין.

⁵⁶ שם פרק ט הלכה א

⁵⁷ כיון שהוא מושבע מפי אחרים ולא ענה אמן בעיני תרתי שתהיה השבועה והכפירה בב"ד אבל נשבע מפי עצמו אפילו חוץ לב"ד הויה שבועה. וסובר רבינו דבשלמא נשבע מפי עצמו או שענה אמן הרי יש כאן קבלת שבועה אבל מושבע מפי אחרים אימתי הויה קבלת שבועה בשעת כפירה וכיון דכפירה לא הויה אלא בב"ד שהיא קבלת השבועה אף השבועה צריכה שתהיה בב"ד. רדב"ז שם ובוה מיושב תמיהת הכס"מ, ועיין לח"מ שם הלכה ב

⁵⁹ רמב"ם הלכות שבועות פרק י הלכה טז

⁶⁰ ועברו על ה' שבועות ביטוי. רדב"ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת שבועות

טז. השביע עליהן ה' פעמים בפני ב"ד וכפרו אינן חייבין אלא אחת... הואיל ואינם יכולין לחזור ולהודות

השביעין בבית⁶¹ דין וכפרו, וחזר והשביעין ארבע וחמש פעמים והן כופרין על כל אחת ואחת, בין הויץ לבית דין בין בפני בית דין, ואפילו ענו אמין או נשבעו מפי עצמן פעם אחר פעם, אינן חייבין משום שבועת העדות אלא אחת, מפני שאחר שכפרו בבית דין אם חזרו והודו, אין עדותן מועלת כלום.

יז. כפרו שניהן כאחד שניהן חייבין בזה אחר זה הראשון חייב והשני פטור

השביע עדיו⁶² בבית דין וכפרו שניהם כאחת, כגון שהתחיל השני לכפור בתוך כדי דבורו של חברו שניהם חייבין בשבועת העדות וכל אחד ואחד מביא הטאתו על שבועתו.

כפר הראשון ושהה העד השני יותר מכדי דיבור ואח"כ כפר, הראשון חייב בשבועת העדות והשני פטור משבועת העדות⁶³, שאילו הודה זה השני לא היתה עדותו מחייבת ממון.

יח. כפר אחד והודה אחד הכופר חייב

הודה אחד⁶⁴ וכפר אחד הכופר חייב שאילו היה מודה כחברו היה מחייב ממון, בין שכפר בתחלה בין שכפר בסוף, כפרו שניהם כאחד וקדם האחד והודה בתוך כדי דיבור ה"ז פטור, והעומד בכפירתו קודם שנשבע חייב בשבועת העדות. אבל אם כפר ונשבע וחזר והודה חייב משום שבועת העדות.

⁶¹ רמב"ם שם הלכה יח

⁶² שם הלכה יג

⁶³ בל הראשון לכ"ע חייב ממה נפשך בין אם יכפור גם השני או יודה נמצא הומר בשני מבראשון דאילו ראשון

נפטר בקרבן והשני לוקה משום שבועת ביטוי. רדב"ז שם

⁶⁴ שם הלכה יד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת שבועות

יט. היו שתי כיתי עדים כפרה הראשונה ואח"כ כפרה השניה שתייהן חייבות מפני שהעדות יכולה להתקיים בשתייהן

השביע שתי כתי עדים⁶⁵ ושתייהן ראויות להעיד, וכפרה כת ראשונה ואחר כך כפרה כת שניה, הראשונה פטורה משבועת העדות מפני שהן סמוכין על עדות שניה, ואפשר להוציא הממון בעדות הכת האחרת ונמצא זה הנתבע אינו חייב לשלם בעדות אלו שכפרו לבריה.

היתה הכת השניה⁶⁶ קרובין לתובע או לנתבע בנשותיהן והרי הן גוססות אף הראשונה חייבת, שהרי השניה בעת כפירת הראשונה לא היתה ראויה להעיד, ואף על פי שבמהרה יהיו ראויין כשימותו אלו הגוססות, ואם כפרה השניה אחר שמתו נשותיהן חייבין בשבועת העדות.

כ. ראוהו שרץ אחריהן אמרו לו מה אתה רץ אחרינו שבועה שאין אנו יודעין לך עדות פטורין עד שישמעו מפיו

אין העדים⁶⁷ חייבין בשבועת העדות עד שיכפרו וישבעו אחר תביעת בעל דין עצמו או שלוחו לתבוע ממונו, אבל אם קדמו ונשבעו קודם שיתבעם או שנשבו לשלוחו שתבעם לישבע⁶⁸, פטורין משבועת העדות.

כיצד ראו התובע הולך אחריהן אמרו לו למה אתה בא אחרינו, שבועה שאין אנו יודעין לך עדות הרי אלו פטורין משבועת העדות, מפני שלא תבען התובע אלא הם קדמו ונשבעו בתביעת עצמן.

⁶⁵ שם הלכה טו

⁶⁶ כך ביארו את המשנה בגמ' להלן דף לו.

⁶⁷ רמב"ם שם פרק ט הלכה ו ז

⁶⁸ לח"מ פרק ז הלכה ז וכ"כ בזכור לאברהם כאן וז"ל שלוחו שכתב כאן רבינו היינו שעשאו שליח על עיקר התביעה לדון עם בעל דינו ששליח זה נחשב בעל הדבר בדין הזה וכשמשיבוע הוא את העדים שפיר קרינן ביה אם לו לא יגיד דשלוחו של אדם כמותו וכיון שהוא שלוחו בתביעה זו הרי הוא בעל הדבר בין לדון בין להשביע אבל כשעשאו שליח להשביע את העדים שיבואו להעיד לו פטורים דבעינן אם לו לא יגיד. ועיין מעשה רקח שהעמיד כאן בשליח על ידי הרשאה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת שבועות

וכן אם השביעם הנתבע שאם תדעו לזה שתובע אותו עדות שתבואו ותעידו לו וכפרו הרי אלו פטורין משבועת העדות עד שישביעם התובע, ואין צריך לומר אם השביעם שיבואו ויעידו שיש לפלוני ביד פלוני ממון וכפרו שהן פטורין שאין זה התובע בעל דין עצמו.

וכן אם קדמה שבועה לעדות הרי אלו פטורין משבועת העדות שנאמר (ויקרא ה פסוק א) וְשָׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים וְהוּא עַד שֶׁקִּדְמָה עֵדוּת לִשְׁבֻעָה לֹא שֶׁקִּדְמָה שְׁבֻעָה לְעֵדוּת.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

